

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava III v konaní pred sudkyňou JUDr. Silviou Gandelovou
v právnej veci žalobcu : P
K , IČO : , zastúpený Mgr. V D , so sídlom
K proti žalovanému v 1.rade : S r M
advokátkou, so sídlom
B a žalovanému v 2.rade : M S E , so sídlom
S E , IČO : o antidiskriminačnej žalobe takto

rozhodol :

- I. Žaloba sa zamietá.
- II. Žalobca je povinný nahradiť žalovanému v 1.rade a žalovanému v 2.rade trovy konania.
- III. Žalobca je povinný nahradiť svedočné S R

Odôvodnenie

I. Žalobou, ktorá bola súdu doručená dňa 04.05.2015, sa žalobca domáhal, aby súd určil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v Základnej škole P v S E (ďalej len „základná škola“), na základe etnického pôvodu. Zároveň žiadali, aby súd určil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania financovaním a žalovaný v 2.rade aj výstavbou stavby s názvom „9.tr.ŽŠ P“. Žiadali, aby súd zaviazal žalovaného v 2.rade zastaviť výstavbu tejto stavby a aby súd zaviazal žalovaného v 2.rade od prvého dňa školského roka bezprostredne nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku napraviť protiprávny stav, ktorý je predmetom tohto konania, prijať opatrenia na odstránenie segregácie na základnej škole, žalovanému v 1.rade uložiť povinnosť poskytnúť potrebnú súčinnosť žalovanému v 2.rade, vrátane expertnej či

Don: 12.12.2016

295

metodickej podpory, ako aj finančných a personálnych zdrojov, pri prijímaní opatrení na odstránenie segregácie na základnej škole.

2. V žalobe tvrdil, že je aktívne legitimovaným subjektom, je občianskym združením, ktorého cieľom a predmetom činnosti je aj ochrana pred diskrimináciou. Podľa neho súčasné vzdelávanie rómskych detí predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorým sú dotknuté práva väčšieho počtu osôb, konkrétne rómskych detí navštevujúcich základnú školu. Zároveň je ohrozený verejný záujem spočívajúci v tom, aby žalovaní konali v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami. Má právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie keďže sám je právnickou osobou, ktorej cieľom a predmetom činnosti je ochrana pred diskrimináciou. Žalovaný v 2.rade je zriaďovateľom základnej školy, ktorá je geograficky umiestnená na pomedzí územia, ktoré v danej lokalite obývajú príslušníci majoritnej spoločnosti a územia, na ktorom sú koncentrovaní sociálne znevýhodnení príslušníci rómskej menšiny. Základnú školu v súčasnosti navštevujú výhradne rómski žiaci (cca 227 detí). Príslušníci majority, ktorí žijú v tejto lokalite, umiestnili svoje deti do ostatných vzdialených základných škôl v meste. Žalovaný v 2.rade z dôvodu nedostatku kapacít zrealizoval prístavbu k existujúcej budove školy takzvaného modulového typu, výstavba je financovaná zo štátneho rozpočtu. Výstavbu predmetnej stavby namietali viacerí obyvatelia, poukazovali na skutočnosť, že sa vytvárajú podmienky na segregáciu a vytváranie geta pre obyvateľov rómskej etnickej príslušnosti. Namietali, že žalovaný v 2.rade disponuje dostatočným počtom miest na iných školách v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti a je teda v jeho možnostiach zabezpečiť rozmiestnenie detí do týchto škôl. Podľa názoru žalobcu súčasné vzdelávanie rómskych detí na základnej škole, ktorú navštevujú výlučne deti rómskeho etnického pôvodu, ako aj rozšírenie kapacít tejto školy výstavbou takzvanej modulovej školy, je v rozpore s medzinárodnými právnymi predpismi na ochranu ľudských práv, právom Európskej únie, vnútroštátnou antidiskriminačnou legislatívou a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Podľa žalobcu vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej základnej škole a jeho šírenie predstavuje diskrimináciu vo forme segregácie, ktorá je zakázaná, neprijatie účinných opatrení štátnymi orgánmi na odstránenie segregácie detí je porušením Európskeho dohovoru na ochranu ľudských práv, žalovaní majú povinnosť prijímať opatrenia vedúce ku predchádzaniu všetkých foriem diskriminácie a v prípade existencie diskriminácie sú povinní prijať opatrenia k jej odstráneniu.

3. Ako dôkazy označil zoznam žiakov základnej školy, stavebné povolenie, dohodu o vzájomnej spolupráci zo dňa 14.03.2014, listy adresované ministrovi školstva zo dňa 27.03.2014, zo dňa 23.06.2014, zo dňa 06.10.2014, zo dňa 05.11.2014.

4. Uznesením zo dňa 10.11.2015 súd pripustil zmenu žaloby s tým, že žalobca sa domáhal, aby súd vyslovil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania vzdelávaním rómskych detí v etnicky homogénnej škole a tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí, ktoré sú vzdelávané v tejto základnej škole na základe ich etnického pôvodu. Ďalej sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovaným povinnosť do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia splniť desegregačný plán vypracovaný

v rámci tohto súdneho konania. Súd zároveň rozhodol, že vo zvyšnej časti, ktorá presahuje tento návrh, sa konanie zastavuje.

5. Rozhodnutím zo dňa 21.01.2016 súd pripustil ďalšiu zmenu žaloby s tým, že žalobca žiadal, aby súd určil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania vzdelávaním rómskych detí v etnicky homogénnej škole a tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí, ktoré sú vzdelávané v základnej škole na základe ich etnického pôvodu. Zároveň žiadal, aby žalovaní boli povinní do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne vypracovať takzvaný desegregačný plán obsahujúci analýzu súčasného stavu vzdelávania detí v základnej škole a v ostatných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti žalovaného v 2.rade, ako aj návrh účinných opatrení na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe ich etnického pôvodu v základnej škole, vrátane časového horizontu ich realizácie a preventívnych opatrení na zabránenie diskriminácie do budúcnosti. V neposlednom rade žiadal, aby žalovaní boli povinní od prvého dňa nasledujúceho školského roku po vypracovaní takzvaného desegregačného plánu plniť v ňom stanovené opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v základnej škole.

6. Na pojednávaní dňa 06.10.2016 súd opäť pripustil zmenu žaloby s tým, že žalobca sa domáhal, aby súd určil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijali dostatočné preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí základnej školy na základe ich etnického pôvodu. Žalovaný v 1.rade, prostredníctvom M.

a žalovaný v 2.rade sú povinní do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne vypracovať takzvaný desegregačný plán obsahujúci analýzu súčasného stavu vzdelávania detí v základnej škole a v ostatných základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti žalovaného v 2.rade, ako aj návrh účinných opatrení na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe etnického pôvodu v základnej škole, vrátane časového horizontu ich realizácie a preventívnych opatrení na zabránenie diskriminácie do budúcnosti. Žalovaný v 1.rade, prostredníctvom M.

a žalovaný v 2.rade sú povinní do troch rokov od právoplatnosti tohto rozhodnutia splniť opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v základnej škole vyplývajúce z vypracovaného takzvaného desegregačného plánu.

7. Žalovaný v 1.rade sa ku žalobe písomne vyjadril, žiadal konanie voči nemu zastaviť, alebo žalobu v plnom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že zo žaloby nevyplýva, že by došlo ku nezákonnému zásahu žalovaného, alebo ku nesúladu s právnymi predpismi. Žalobca nešpecifikuje aké konkrétne protiprávne konanie má na mysli. Žalobca nenamietal nezákonnosť konkrétneho rozhodnutia, alebo postupu orgánu verejnej správy, podľa jeho názoru žalovaný nie je pasívne legitimovaným účastníkom predmetného súdneho konania. Ďalej uvádza, že petit je neurčitý, jeho nepresnosť má za následok jeho nevykonateľnosť. Žalobca neuvádza akým spôsobom má žalovaný povinnosť splniť. Ďalej poukázal na to, že financovanie školy nie je porušením zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle antidiskriminačného zákona, že zákonní

zástupcovia rómskych žiakov môžu sami rozhodnúť o tom, či ich deti budú navštevovať inú základnú školu, je to právo, ktoré školský zákon priznáva všetkým zákonným zástupcom, bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť. Voľba školy najvhodnejšia pre dieťa by mala byť predovšetkým v záujme jeho rodiča a jej voľba nemôže byť presúvaná na obec, či dokonca na štát. Financovanie dopravy žiakov do základnej školy z prostriedkov štátneho rozpočtu je možná len v taxatívne vymedzených prípadoch, pričom podmienkou takéhoto financovania dopravy je, že obec nemá zriadenú základnú školu. Toto ustanovenie zákona sa vzťahuje na všetkých žiakov v Slovenskej republike, bez ohľadu na ich etnický pôvod. Mestská časť má zriadenú základnú školu, modulovaná škola je jej prístavbou. Prispôsobovanie školských obvodov výlučne kvôli rómskym deťom z titulu ich etnickej príslušnosti, za situácie, kedy zákon umožňuje dosiahnuť sledovaný cieľ iným spôsobom, by zakladalo pozitívnu diskrimináciu v zmysle Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie. V tomto prípade nejde o segregáciu, žalovaní sa nedopustili žiadneho protiprávneho konania, ktorým by vylúčili, alebo oddelili rómske deti od ostatných detí na základe ich etnického pôvodu. Základná škola je určená pre všetky deti bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť a nachádza sa v časti obce, v ktorej žije jedna tretina nerómskej komunity, pričom obec počíta s výstavbou ďalších 200 rodinných domov. K odlivu detí z majority nedošlo v dôsledku konania žalovaných, ale v dôsledku slobodného rozhodnutia ich zákonných zástupcov, ktorí prihlásili svoje deti do iných škôl. Takéto rozhodnutie môže urobiť každý zákonný zástupca, bez ohľadu na etnický pôvod a bez ohľadu na dôvody, ktorého ho k tomu vedú. Za takéto rozhodnutie nemôže byť postihovaný ani zákonný zástupca, ani obec, a už vôbec nie štát. Výstavba predmetnej modulovej školy nie je a ani nemôže byť etnicky motivovaná. Dokazuje to aj plánovaná výstavba modulových škôl od roku 2015 aj v obciach, v ktorých nie je žiadne, alebo nízke zastúpenie rómskeho etnika. O skutočnosti, že žalovaný venoval problému výstavby modulovej školy dostatočnú pozornosť svedčia zápisy z výjazdových rokovaní, z ktorých vyplýva, že rozhodnutie postaviť modulovú školu bolo za daných okolností jediným a najlepším možným riešením zabezpečenia riadneho plnenia povinnej školskej dochádzky a sledoval oprávnený záujem a to odstránenie dvojzmennej prevádzky v škole a skvalitnenie učebného procesu. Podľa žalovaného subjektívny názor žalobcu, že došlo k diskriminácii jeho osoby, nie je dôvodom na prijatie záveru, že vo vzťahu k nemu mohlo dôjsť k diskriminačnému postupu. Žalobca musí tvrdiť, aj predložiť dôkazy, z ktorých možno dôvodne usúdiť, že ku porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, musí preukázať, že pohnútkou diskriminačného konania je napríklad etnická príslušnosť, až následne sa presúva dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ktorá má právo preukazovať svoje tvrdenia, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania. Žalobca je povinný označiť akým konkrétnym konaním žalovaného došlo ku porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a preukázať príčinnú súvislosť medzi týmto konaním a porušením antidiskriminačného zákona. Žalovaný namietal aj zmenený petit, ktorý podľa neho nie je určitý, žalobca nešpecifikoval čo by malo byť obsahom desegregačného plánu, povinnosť formulovať plán nemôže presúvať na súd, alebo na znalca. Navrhované prijatie preventívnych opatrení by v praxi znamenalo prijatie nového zákona, pretože opatrenia, ktoré by žalovaný mohol podniknúť, možno len v rámci prijatej legislatívy. Aj po zmene petitu je jeho

formulácia neurčitá, z petitu nevyplýva aké preventívne opatrenia by mal žalovaný prijať, žalobca nedefinoval, čo má na mysli pod pojmom desegregačný plán.

8. Žalovaný v 2.rade sa ku žalobe písomne vyjadril, uviedol, že mesto postupovalo zákonným spôsobom pri zabezpečení výstavby základnej školy, bolo vydané riadne stavebné povolenie. Žalobca podal podnet na Okresnú prokuratúru v S... týkajúci sa stavebného povolenia, prokuratúra podnet odložila ako nedôvodný. Rovnaké stanovisko zaujala vo veci aj Krajská prokuratúra v P... Okresný súd S... konal vo veci nariadenia predbežného opatrenia, pričom návrh zamietol, jeho rozhodnutie potvrdil aj Krajský súd v P... M... S... I... sa otázkou prístavby školy zaoberalo niekoľko rokov, snažilo sa odstrániť dvojzmennú prevádzku a skvalitniť učebný proces. Problémom boli aj finančné zdroje na prístavbu, o túto situáciu sa zaujímal aj splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity a ponúkol riešenie, s tým, že vláda poskytne finančné zdroje na prístavbu školy a jej rozšírenie formou kontajnerového systému. Mestské zastupiteľstvo schválilo realizáciu výstavby. Skutočnosť, že školu navštevujú iba rómske deti je dôsledok demografického vývoja, v tomto obvode sa rodí cca 45 až 50 detí ročne z toho sú 2 - 3 deti nie je rómske. Žalovaný poukázal na to, že každý rodič má právo vybrať aj inú školu, čo rodičia detí navštevujúce základnú školu nevyužívajú, naopak bránia sa umiestneniu detí v iných školách. Z hľadiska bezpečnosti žiakov je základná škola lepšia, pretože najbližšia škola je vzdialená cca 2 kilometre od ich bydliska a deti musia niekoľkokrát prechádzať frekventovanými komunikáciami. Aj rodičia detí navštevujúcich základnú školu majú možnosť požiadať o plnenie povinnej školskej dochádzky ktorúkoľvek školu v meste, no keďže ide prevažne o rodiny zo sociálne znevýhodneného prostredia, dochádzanie do týchto škôl by pre nich znamenalo zvýšené finančné náklady, je preto lepšie mať školu v blízkosti obydlija. Na škole pôsobia dlhoroční a skúsení pedagógovia, ktorí majú záujem deťom pomôcť, podarilo sa výrazne zlepšiť školskú dochádzku, spolupráca s komunitárnym centrom a jednotný vplyv na výchovu umožňuje dosahovať lepšie výsledky. V prípade rozptýlenia detí na rôzne školy by takýto spôsob spolupráce bol veľmi obmedzený. Škola si môže vytvoriť vlastný vzdelávací program, učitelia musia používať iné metódy a formy práce, prispôbené potrebám žiakov, učitelia musia poznať pravidlá života rodín a dobre rozumieť problémom sociálne slabých. Riešenie problému rozvozom žiakov do škôl v meste školskými autobusmi sa javí ako nereálny návrh, mesto nemá vo svojom rozpočte voľné finančné prostriedky, aby pokrylo náklady na rozvoz žiakov. Základnú školu navštevuje viac ako 230 detí, ktoré nie je možné kapacitne neumiestniť v iných školách. Žalovaný uviedol, že vytvoril rovnaké podmienky pre všetky deti miestnej časti, za posledných 10 rokov sa v tejto miestnej časti narodilo 445 detí, pôrodnosť bola vysoká a preto sa mesto zaoberalo otázkou rozšírenie kapacity školy. Škola bola zriadená v roku 1996, fungovala v dvojzmennej prevádzke, kapacitne nevyhovovala a mesto plánuje v tejto časti výstavbu ďalších 200 rodinných domov. Skutočnosť, že školu navštevujú iba rómske deti je dôsledkom demografického vývoja. Žalovaný namietal, že žalobca nechráni a nedomáha sa na súde ochrany práv tých osôb, ktorých práva sú dotknuté. Osoby, ktorých práva chráni, nenavštevujú základnú školu a neumiestňujú svoje deti do tejto školy. Žalobca hovorí o porušení práv osôb, ktoré umiestňujú deti do základnej školy, avšak práve tieto osoby nesúhlasia s rozmiestnením svojich detí do iných škôl, títo rodičia chcú, aby ich deti navštevovali

práve túto základnú školu, nakoľko je to pre nich finančne vyhovujúce. Pre deti a rodičov je najlepšie možné riešenie umiestniť deti do základnej školy, ktorá je od ich bydliska vzdialená 400 metrov. Žalobca odopiera rodičom detí ich zákonné právo, rodič môže umiestniť svoje dieťa do ktorejkoľvek základnej školy. Ak po skončení základnej školy majú žiaci záujem aj o ďalšie vzdelávanie na odbornej škole, je to možné, v školskom roku 2014/2015 z celkového počtu 14 žiakov, ktorí ukončili základné vzdelanie, všetci si podali prihlášku na ďalšie štúdium, na ktoré boli prijatí.

9. Žalobca reagoval na vyjadrenie žalovaného v 1.rade, uviedol, že tak ako všetky fyzické a právnické osoby, aj štát musí niesť zodpovednosť za porušenie zákazu diskriminácie, právomoc všeobecného súdu v tejto právnej veci proti žalovanému v 1.rade je preto daná. Poukázal na zákon o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, na základe ktorého ústredným orgánom štátnej správy pre základné školy je práve žalovaný. Ďalej uviedol, že podľa jeho názoru je petit dostatočne určitý, rovnaký pojem používa aj antidiskriminačný zákon, povinnosť prijímať opatrenia na ochranu pred diskrimináciou je možné považovať za preventívnu zložku povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania rovnocennú k povinnosti dodržiavať zákaz diskriminácie, má za to, že dôkazné bremeno uniesol. Žalovaní podľa neho neuviedli ani jedno opatrenie, ktoré prijali vo vzťahu k ochrane pred diskrimináciou v prejednávanej veci, ak týmto opatrením malo byť rozšírenie kapacity školy realizovanou prístavbou prostredníctvom modulovej budovy, žalobca má za to, že uvedené malo za následok skôr opačný, konzervovať už existujúci protiprávny stav, keďže školu naďalej navštevujú takmer výlučne rómske deti. Žalobca sa domnieva, že označil skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že ku porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania zo strany žalovaných došlo. Nenesie dôkazné bremeno čo sa týka rasového motívu konania žalovaných, je na nich, aby v konaní vyvrátili jeho tvrdenia a preukázali, že vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole nie je porušením zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca ďalej upriamil pozornosť na to, že žalovaný sám tvrdil, že školu navštevujú iba rómske deti, čo samo o sebe predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole vždy predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na to z akých príčin k nemu došlo. Žalobca poukázal aj na návštevu komisára rady Európy pre ľudské práva, ktorý kritizoval segregáciu rómskych detí v etnicky homogénnych školách a vyjadril sa, že Slovensko musí podniknúť rezolútny krok ku zníženiu segregácie rómskych detí v školách, ktoré sú často umiestnené v blízkosti rómskych osád, že segregované prostredie odopiera rómskym a nerómskym deťom možnosť interakcie medzi sebou a posilňuje hlboko zakorenený anti-ciganizmus.

10. Krajský súd v Pr. rozhodnutím č.k.1 z 3. marca 2015 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa č.k. 36 zo dňa 12.01.2015, ktorým súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Predbežným opatrením sa žalobca domáhal uloženia povinnosti dočasne sa zdržať výstavby prístavby školy. Súd v odôvodnení uviedol, že nie je možné konštatovať, že samotná výstavba dostavby školy je diskriminačným konaním. Zistený skutkový stav skôr svedčí o tom, že už došlo k segregácii, odchodom detí majority do iných škôl a samotná prístavba neznamená vytvorenie novej segregácie, ale sleduje iný cieľ a to

skvalitnenie výučby. Nová škola má vytvoriť lepšie podmienky výučby v mestskej časti P... a nie je možné konštatovať, že by táto stavba slúžila výlučne potrebám rómskeho etnika. Stavba školy len z hľadiska technického, nepredstavuje prejavy segregácie, či nepriamu diskrimináciu, je len reakciou na potreby skvalitnenia výučby v pôvodnej základnej škole, ktorá už kapacitne nestačí na súčasný stav školopovinných detí.

11. Krajská prokuratúra P... listom zo dňa 01.12.2014 oznámila žalobcovi, že jeho podanie týkajúce sa výstavby modulovej školy odkladá bez prijatia niektorého z prokurátorských opatrení. Aj Krajská prokuratúra v S... E... listom zo dňa 21.11.2014 žalobcovi oznámila, že neboli zistené nedostatky v postupe ani rozhodovaní stavebného úradu, na ktoré by mala prokuratúra reagovať v rámci dozoru podaním opatrenia a preto jeho podnet odkladá ako nedôvodný.

12. Svedok S... R... jeden z členov petičného výboru proti výstavbe školy uviedol, že chceli, aby žiaci 2. stupňa chodili školským autobusom do škôl v meste, ktoré ešte neboli naplnené. Podľa jeho názoru postavením kontajnerovej školy sa nedosiahne integrácia Rómov, situácia sa dala riešiť aj inak. Svedkyňa Dr. A... P... uviedla, že bola oslovená žalobcom, aby sa vyjadrila k problematike inkluzívneho vzdelávania a segregácie rómskych žiakov, pretože sa tomu profesne venuje. Svedkyňa uviedla, že situáciu konkrétnej základnej školy nepozná, nezisťovala si informácia o tejto škole a môže sa teoreticky vyjadriť k možným následkom segregácie na výchovu a vzdelávanie žiaka. Keďže svedkyňa nemohla poskytnúť súdu žiadne informácie o konkrétnej základnej škole, ktorá je predmetom tohto sporu, súd návrh na doplnenie dokazovania jej výsluchom zamietol.

13. Podľa ustanovenia § 2 zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. Pri dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania je potrebné prihliadať aj na dobré mravy na účely rozšírenia ochrany pred diskrimináciou. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou. Podľa ustanovenia § 2a ods. 1,2 antidiskriminačného zákona diskriminácia je priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu. Priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii. Nepriama diskriminácia je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takéto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené

sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu.

Podľa ustanovenia § 2a ods. 11 písm. b) antidiskriminačného zákona za diskrimináciu z dôvodu rasového pôvodu, národnostného alebo etnického pôvodu sa považuje aj diskriminácia z dôvodu vzťahu k osobe určitého rasového pôvodu, národnostného alebo etnického pôvodu.

Podľa ustanovenia § 9 ods. 1,2,3 antidiskriminačného zákona má každý podľa tohto zákona právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou. Každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadosťučinenie; ak ide o nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti, môže sa tiež domáhať neplatnosti právneho úkonu, ktorého účinnosť bola podľa osobitného predpisu pozastavená. Ak by primerané zadosťučinenie nebolo dostačujúce, najmä ak nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, môže sa tá domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a všetky okolnosti, za ktorých došlo k jej vzniku.

Podľa ustanovenia § 9a ak by porušením zásady rovnakého zaobchádzania mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo slobody väčšieho alebo neurčitého počtu osôb alebo ak by takýmto porušením mohol byť inak vážne ohrozený verejný záujem, patrí právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie aj právnickej osobe podľa § 10 ods. 1. Táto osoba sa môže domáhať najmä určenia, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, a ak je to možné, napravil protiprávny stav. Podľa ustanovenia §11 ods. 1 a 2 antidiskriminačného zákona konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namietá, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len "žalobca"). Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ďalej len "žalovaný"). Žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

14. Podľa ustanovenia § 20 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt, ak zákonný zástupca pre svoje dieťa nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy priradená základné vzdelávanie.

15. Vykonaným dokazovaním súd dospel ku záveru, že žaloba nie je dôvodná, žalobca neunesol dôkazné bremeno a v spore neoznačil také skutočnosti, z ktorých

možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Žalobca musí prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutkových zistív, z ktorých možno odvodiť, že došlo ku diskriminácii, žalobca musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy, z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 16/09 zo dňa 30.04.2009). Nemožno sa stotožniť s názorom žalobcu, že vzdelávanie detí v etnicky homogénnej škole, bez ďalšieho, predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca nepreukázal, že by žalovaní znevýhodňovali alebo by mohli znevýhodňovať rómskych žiakov v porovnaní s nerómskymi. Rozdielne zaobchádzanie je vtedy diskriminačné, keď nemá objektívne a rozumné zdôvodnenie, keď nesleduje legitímny cieľ a ak tam nie je odôvodnený pomer proporcionality medzi použitým prostriedkom a účelom, ktorý sa má realizovať. Rozšírením kapacít základnej školy žalovaný v 2.rade neuplatnilo iný prístup voči rómskym žiakom, ako nerómskym, ani rozdielne zaobchádzanie. Žalovaný v 2.rade, ako zriaďovateľ školy, svojím konaním rozšíril kapacity školy tam, kde si to situácia vyžadovala, kde pribudli narodené deti, týmto konaním neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania žiakov z dôvodu ich rómskej príslušnosti.

16. Žalovaný v 2.rade argumentoval aj tým, že mu bola dňa 27.01.2016 doručená petícia, ktorú podpísali obyvatelia miestnej časti tvrdiac, že chcú, aby ich deti plnili povinnú školskú dochádzku v základnej škole a nesúhlasia s ich rozmiestnením do iných mestských škôl. Túto petíciu podpísalo 128 rodičov a zákonných zástupcov detí navštevujúci základnú školu, petícia bola doručená v písomnej forme, obsahovala háčky s podpismi a je možné usúdiť, že petíciu podpísalo cca 90 % rodičov detí navštevujúci základnú školu. Je legitímne položiť otázku koho záujmy zastupuje žalobca? Práva akých rómskych detí zastupuje? Žalobca, hoci tvrdil, že zastupuje v konaní práva rómskych detí, v spore však ničím nepreukázal, že by zákonným zástupcom rómskych detí prekážalo rozšírenie kapacity školy, či inak činnosť spojená s prevádzkou predmetnej základnej školy alebo v širšom rozsahu akékoľvek konanie žalovaných. V spore bolo preukázané, že demografický vývoj v tejto lokalite bol podstatnou, určujúcou okolnosťou, ktorá zmenila zloženie žiakov školy. Nebolo v spore preukázané, že by to bolo konaním žalovaných. Predmetná škola bola postavená dávnejšie a keďže v tejto lokalite sa v posledných rokoch rodia prevažne rómske deti, sú to práve rómske deti, ktoré spádovú školu aj navštevujú. Z citovaného ustanovenia školského zákona jednoznačne vyplýva, že zákonný zástupca dieťaťa môže umiestniť dieťa do ktorejkoľvek školy, ktorú si zvolí, je to jeho právo. Vzhľadom na demografický vývoj v tejto lokalite je prirodzené, že základnú školu navštevujú práve rómske deti

17. O segregácii ako o neoprávnenom vylučovaní, alebo oddeľovaní jednej skupiny obyvateľov od druhej v prípade základnej školy nemožno hovoriť. V konaní nebolo preukázané také konanie žalovaných, ktoré by sa dalo subsumovať pod pojem segregácia, či diskriminácia. Spôsob výučby na základnej škole nikoho nesegreguje, ani neoddeľuje, základná škola vykonáva vzdelávaciu činnosť, ktorá je podmienená zložením obyvateľstva v tejto mestskej časti, keďže pôrodnosť rómskych obyvateľov je mnohonásobne vyššia, je pochopiteľné, že sú to práve rómske deti, ktoré školu navštevujú. Žalovaný v 2.rade argumentoval aj štatistikou krajského školského úradu

v P, z ktorej je zjavné, že polovicu základných škôl v prešovskom kraji navštevujú len nerómski žiaci, čo by znamenalo, že sú to etnicky homogénne školy a triedy, čo však nemá vplyv na ich kvalitu a rovnaký prístup ku vzdelaniu. Žalobca nepreukázal, že žalovaní svojím konaním spôsobili, že s rómskymi žiakmi sa zachádza menej priaznivo ako s nerómskymi žiakmi v podobnej situácii. Rozhodnutie rozšíriť kapacity školy vyplynulo z potrieb a vôle rodičov. Školské obvody sú navrhované tak, aby rovnako rómski aj nerómski žiaci podľa svojho bydliska mali čo najbližšie do spádovej školy, pričom školu si môžu podľa školského zákona sami vybrať. Podľa ustanovenia § 144 ods. 5 školského zákona má zákonný zástupca právo vybrať pre svoje dieťa školu alebo školské zariadenie, ktoré poskytuje výchovu a vzdelávanie podľa tohto zákona, zodpovedajúce schopnostiam, zdravotnému stavu, záujmom a záľubám dieťaťa, jeho vierovyznaniu, svetonázoru, národnosti a etnickej príslušnosti; právo na slobodnú voľbu školy alebo školského zariadenia možno uplatňovať v súlade s možnosťami výchovno-vzdelávacej sústavy. Z tohto ustanovenia školského zákona je zjavné, že zákonný zástupca má právo vybrať pre svoje dieťa školu aj na základe etnickej príslušnosti, toto právo má rovnako rómsky, ale aj nerómsky zákonný zástupca. V konaní nebolo preukázané, že by žalovaní svojím konaním neoprávnene, respektíve nútene vylučovali alebo oddeľovali jednu skupinu žiakov od druhej, nebolo preukázané, že by škola rozdeľovala prijímanie žiakov jednej skupiny od druhej. Žalobca nepredložil žiadny dôkaz o tom, že by dieťa rómskeho rodiča odmietli prijať na hociktorú inú základnú školu a naopak nepreukázal, že by dieťa nerómskeho rodiča odmietli prijať na základnú školu, čo by mohla byť skutočnosť, z ktorej možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

18. Žalobca tvrdil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania vzdelávaním rómskych detí v etnicky homogénnej školám tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí. Neuviedol však také preventívne opatrenia by mali žalovaní prijať a neurobili tak. Samotný fakt, že školu v súčasnosti navštevujú výlučne žiaci rómskej etnickej príslušnosti neznamená, že dochádza ku diskriminácii. Zákonní zástupcovia žiakov majú možnosť zvoliť školu pre svoje deti, žalobca nepreukázal že by im žalovaní túto možnosť odopreli, rovnako nepreukázal, že bol odopretý prístup ku vzdelaniu na základnej škole deťom z majority. Súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru že vzdelávaním rómskych žiakov v základnej škole nedochádza k segregácii v zmysle antidiskriminačného zákona, žiaci sa v uvedenej škole vzdelávajú z dôvodu ich trvalého pobytu v danom školskom obvode a nie z dôvodu ich etnickej príslušnosti. Rozhodnutie ponechať deti v tejto škole bol rozhodnutím ich zákonných zástupcov v zmysle platnej legislatívy. Žalobca v konaní neuviedol žiaden dôkaz, ktorým by preukázal, že sa so žiakmi na základnej škole zaobchádza menej priaznivo ~~ako so žiakmi na iných školách~~, že žiaci sú znevýhodňovaní. Je logický argument žalovaného v 1.rade, ktorý tvrdí, že ak by samotná skutočnosť, že v základnej škole sú vzdelávaní žiaci prevažne rómskeho etnika znamenala diskrimináciu, potom by diskrimináciou bolo aj vzdelávanie žiakov prevažne maďarskej národnosti na školách na južnom Slovensku, či vzdelávanie žiakov prevažne rusínskej národnosti na školách na východnom Slovensku. Ani konanie žalovaného v 2.rade nemožno považovať za diskriminačné, výstavbou modulovej školy, respektíve prístavbou existujúcej školy, potreba ktorej vyplynula z demografického vývoja v danej lokalite, pričom žalovaný ju

postavil ako zriaďovateľ školy v súlade so svojimi povinnosťami., nenapĺňa znaky diskriminácie. Súd už v inom konaní konštatoval, že samotná výstavba modulovej školy nemôže zakladať segregáciu na etnickom prípade, nakoľko škola určená pre všetkých žiakov bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť, školu môžu navštevovať jej žiaci z majority a zároveň rómski žiaci môžu navštevovať aj iné školy, ak sa tak rozhodnú ich zákonní zástupcovia. Žalobca v spore nepreukázal, že vzdelávanie rómskych žiakov v tejto škole sa uskutočňuje z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku. Výstavba školy bola objektívne odôvodnená sledovaním oprávneného záujmu a tým bolo zabezpečenie vhodných podmienok pre vzdelávanie žiakov, nakoľko základná škola kapacitne nepostačovala pokryť množstvo žiakov. Žalobca v žalobe nedefinoval aké preventívne opatrenia by mal žalovaný na odstránenie diskriminácie urobiť možno aj preto, že žiadne preventívne opatrenia, ktoré by mohli v zmysle zákona patriť do kompetencie žalovaných nie sú spôsobilé ovplyvniť etnické zloženie obyvateľov danej lokality a tým aj žiakov príslušnej školy a to už vyššie spomínaného dôvodu, že zákonní zástupcovia žiakom majú možnosť slobodného výberu školy pre svoje deti v priebehu plnenia povinnej školskej dochádzky a preto etnickú rôznorodosť školy nemožno garantovať ani ovplyvniť direktívnym zásahom štátu.

19. O trovách konania súd rozhodoval podľa ustanovenia § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru je úspechu vo veci. Žalovaní v 1.rade a v 2.rade mali vo veci plný úspech, súd zaviazal preto žalobcu k náhrade trov konania v plnej výške.

20. O svedočnom súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 258 CSP a zaviazal neúspešnú stranu sporu ku jeho zaplateniu.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, na súde, proti ktorému rozhodnutiu smeruje.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka- spisová značka tohto konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne, a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie musí byť podpísané.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.

V Bratislave dňa 6. októbra 2016

Za správnosť vyhotovenia:
Katarína Danihelová

JUDr. Silvia G a n d e l o v á
s u d k y ň a